

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

40-53

VEGYES TARTALMU HETILAP

SELMEC- ÉS BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS HIVATALOS ÉRTESITŐJE.

Egy évre 8 korona. Félévre 4 korona. Negyedévre 2 korona.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

Hirdetések megállapodás szerint számítanak.

— Nyitlitter díja soronként 20 fillér. —

Felétlés szerkesztő és lapkiadójados:

KUTI ISTVÁN

Az expediciót s hirdetésekkel illető reklamációk a lapkezeltő

Joerges Ágost özvegye és fia

céghez intézendők, hova az összes pénzküldemények is küldendők.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Újévre.

Boldog újévet kívánunk az emberek egymásnak. Olyanok is, akik nem is ismerik egymást. Szinte érezzük, hogy az esztendőök sok csalódással jönnek-mennek, az élet harcában pedig nagyon elkellene már egy kis boldogság is

Az elmúlt esztendőre követ hajtanak az emberek s az új esztendőben csupa rózsákat lát a reménykedő társadalom. Bár úgy volna, hogy a rosszabb után ne következék még rosszabb. Igaz, hogy az esztendőök sorsát nem a gyarló ember intézi: „mert ember tervez, Isten végez”. De sok függ az embertől, hogy sorsán könnyítsen, az esztendő is békességesebben folyjék le előttünk.

Boldog új esztendőt csak akkor fog látni az ország, ha az emberek sokaságát a teremtés utáni vágy nagy cselekvésekre sarkalja. A tehetségük azonban csak akkor vezethetnek a boldogság, a haladás útjára, ha emberi szeretettel becsüljük meg a cselekvő embert, ha gazdag javaink kincsestárából bátorító szavakat tudunk osztogatni a gyöngyöknek is, ha nem áskálódik testvér a testvére, rokon a

rokonra, barát a barátira, idegen az idegenre, ha az ország boldogításának előbbre való emelkedésében az összetartózándóság erejével szolgálna az államot, egyházat, kultúrát, ipart, kereskedelmet, társadalmi intézményeket.

Amíg azonban azzal a szokott udvariasság sablonával köszöntünk Újévet, melylyel ma élénk áll az üzleti érdek is s a míg a szokás csak azért ad ki üdvözlő kártyákra ezeket, mert egyébbel úgy sem járulhatnak embertársaink boldog újévéhez, addig a ugy sem lesz igazi boldog új esztendő.

Ezreket öllünk gratulációkba, a mi bántó és haszontalan kiadás is. Mert a gratuláció udvarias hazugsága egy lépéssel sem viszi előre boldogságunkat és bizonyos, hogy az a modern koldus aki élém áll a nyomtatott szívbeli kívánságával, az én boldog új esztendőmmel nem törődik, legfeljebb az érdekli, hogy azért a konvenciólis hazugságáért mit fizetek neki.

A szakácsné, levélhordó, kéményseprő, harangozó, éjjeli őr, az újsághordó, házmester, kishírő, a borbély, a suszerinas a tehénpásztor meg a jó ég tudná miféle

személyiség szerencse kívánatai, valósággal ostromállapotba hozzák az embert s az amugyis számlákkal rémitett újévnapijait inkább kívánjuk a pokol fenekére, mint hogy annak örüljünk, mert ekkor jön előbénk a sok gratuláns szíves hazugságok között, mosolygó arcezzal, fontoskodó képpel.

A boldog újévsztendő sorsán mi pallérozhatunk magunk. A gratulánsok kívánatai el is maradhatnak egészen. Legfeljebb ha adakozó kedvünkben vagyunk, adjunk a szegények céljaira, győgyítólázakra vagy más jótékony intézményekre. De arra, hogy annak a sok fajta gratulánsnak, a kik talán soha nem tettek nekünk szolgálatakat, az újévi hazugságért mi csináljunk görbe napokat, hagyjunk fel. Egyszer már szokjunk le arról, hogy a magyar szórja a pénzt. Igaz, hogy nevetésgés dolog akkor szükmarkúnak lenni, mikor a nemzeti vagyonból már csak roncsok vannak, de még mindig meglehet takarítani valamelyes összeget.

Ha ez az értelmetlen adó előmozdítaná az ember újévsztendjét, azt mondanók, hogy két marokkal szórják a pénzt az emberek.

Mese a királyról.

Az egész királyságban bánat és aggodalom uralkodott, mert a fiatal király, amióta özvegy emberré lett, semmitem törődik az államügyeivel, hanem nappalokan és éjjeleken át elhalt kedvesének képe előtt ül és sírdogál.

Ezt a képet annak idején ő maga készítette, sőt épen e célből tanult meg festeni, mert kegyetlen kin lett volna reá, oly szerető férjére nézve, ha kedvesének bájait más valaki veti vászonra.

A festők nagyon különös módon tekintetik modolljeiket, ez a mód semmiképen sem felel meg egy féltékeny szerető izlésnek. Azután meg nem is tesznek mindent vászonra abból, amit láttak, vissza kell belőle valaminek maradni szemeikben — talán még szíveikben is — gondola a király és ezt a világrét sem hagyta volna.

E kép egyetlen vigasza volt, amelyet nem tudott könnyek nélkül nézni és mégsem adta volna oda fájdalomát az élet minden édességéért sem.

Hídba jöttek miniszterek, és mondták. Uram, aggasztó híreket kapunk. Ormuzdnak új királya nagy sereget gyűjt, hogy államaidban pusztítson, a király ugy tett, mintha nem hallotta volna és tovább nézegette a képet.

Egy napon azonban iszonyu haragra lobbant és kamarását, kegyencét majdnem megölte, mert az királyi urát legalázatosabban figyelmeztetni

merészelt, hogy a legigazabb fájdalomnak sem szabad örökké tartania, és gondoljon arra is, hogy népeinek új királynét kell adni, akár egy császár, akár egy paraszt leányának személyében.

Szörnyeteg! kiáltott fel a király. Fájdalemban a haragtól elkapva, hogy merészelsz nekem oly gyalázatos tanácsot adni? Én, én legyek a legszeretetre méltóbb királyné emlékezetéhez hűtelen! Távozz előlem. mert kezemtől leled halálot, de mielőtt még tud meg és hirdesd mindenütt, hogy asszony nem lesz soha trónonóm és nyughelyem társa. Azonban várj, királyonómé tesztem azt, aki mindenben hasonlít ahhoz akit elvesztettem, ahhoz, aki ebből a keretből mosolyog felém.

Jól tudta ő, mikor e szavakat kimondta, hogy nem kötötte le magát, mert az egész világon hol találhatna oly nőt aki hozzá, az egyetlenhez hasonló?

A szépség benne sokkal tökéletesebb volt, kétszer a természet nem alkot ily mesterművet.

Ah, azok a kezekre nyitott fekete szemek, az a csodálatos, ébenfa színű haj, mely hosszan és sötéten ömlött alá, az a magas alabástrom homlok, azaz édesajku száj, melyből két igéző fogor felérlett...

Óh! — hozzá hasonló nem volt több! Még annak a királyleánynak, akinek bölcsőjébe a tündérek legbecesebb adományaitaikt fektették, még annak sem lehetett oly sötét haja. Oly mély

tekintetű szeme, annak sem lehetett olyan homloka, olyan szája.

II.

Hónapok teltek, egy év is elmúlt anélkül, hogy a szomorú állapot legkevésbé is megváltozott volna.

Az ormuzdi hírek mindinkább aggasztóakká váltak, de a király nem kegyeskedett tudomást venni a növekvő veszedelemről. A miniszterek természetesen felemelték a király nevében a hadi adót, de ahelyett, hogy sereget teremtettek volna, saját zsebeiket hízalták vele; az ország pedig fegyvertelenül állott, nyitva a zsákmányra érhető ellenségeknek.

Az elégedetlenek száma nőttön nőtt és napokint lehetett a királyi palota előtt különböző csoportokat látni, azokból, akik kérni vagy panaszkodni jöttek.

De a szerencsétlen király minden figyelmét a képek szemlélte, melynek csöndes varázsa ellenállhatatlanul kötötte magához.

Eközben megtörtént egyszer — az ifjú reggel éppen kék és rózsaszínre festette az ablaküvegeket — hogy a király az ablak felé fordult, ahonnan egy elvonuló dal méia hangjai hallatszottak föl. Az ének tiszt volt, esinos és üde, mint a pacsipta trillája.

A király meg volt lepve; egynehány lépést tett előre, homlokát oda támasztotta az ablakra és kitekintett. Koble dagadt, az érzelemtől. Nem

De azt a vak is látja, hogy a nagy adóhoz nincs a boldog üjlesztendőnek semmi köze. Se az állam, se a politikai élet nem javúl, ha annak a konzervatív szokásnak hódolunk és ha szóval amugy is elmondjuk egymásnak azt, amit egyik a másiknak kíván, minek azt még külön kártyán is elmondani.

Azért, hogy a külföldi papírgyárak nagyobb jövedelmet biztosítsanak. Mert az a sok hebehrugya képes lap onnan jön be annyi millió szombatban, a mivel szintén meg rövidítjük a magyar ipart.

Az ilyen boldog üjlesztendőtől nem kértünk. A szellemi és a fizikai erő tartsón és a munkaszeretet ereje sarkaljon nagy feladatokra. Ha aztán a munkaszeretet nagy feladatok eredményében az ország sorsának nagy jelentőségét látja, ha a haza boldogságának kíséretében nagyobb lesz a haza iránti szeretet, akkor lesz csak igazán boldog üjlesztendőnk.

Mindhez azonban az Isten áldását kérjük. Adjon énekes, dalos mezőt, holdús kalászos földön hálát ad a paraszt, termékenyítse be a búza virágos áltöld szélmalmas lapályait, vídítsa fel a hegyes-völgyes szép határ gyepel ékesített erdejét, szántóföldjét, adjon bő szőlőtermést a Hegyalja szőlő hegyeire, óvjon meg bennünket az éhségtől, betegségtől, háborútól, az országos herec-hurcától, adja meg, hogy király a népével, nép az ő családjával tudjon örülni az üjlesztendőnek, tudjon örülni azért, mert ő maga is közreműködő az üjlesztendő boldogságában.

Ilyen érzelmek hatása közben kívánunk a mi olvasóinknak *boldog újévet*.

Installációs nap.

Szabó Mihály kinevezett főispán e hó 28-án, mult csütörtökön akarta megtartani installációs közgyűlést, de bármilyen erősen akarta, az akarat csak akarat maradt s közgyűlés nem volt. Egy közgyűlési tag sem gyűlt össze.

Selmecbánya város közönsége, a bányászati és erdészeti főiskola fiatalasága és a város tisztikara fényes tanubizonyágát adta e napon erős hazafias érzésének.

Az újonnan kinevezett főispánok fogadása itt is ott is az országban csúfos volt, olyan azonban, mint aminő e városban volt, olyan nem volt, még sehol sem.

Dicsérni izléstelennek tartjuk a huszonnyolcadika fényes sikereit bárkit is, minden dicséretnél szebben beszélnek a tettek, az események.

Hadd beszéljenek ezek.

Tudva van olvasóink előtt, hogy a város e havi közgyűlése kimondotta, hogy az újonnan kinevezett főispánt nem fogadják, nem igtatják be. A helygymiszter megemmisítette e rendeletet, mely rendelet ellen a polgármester fölirt a miniszterhez. A fölirat a mult vasárnap ment el a miniszterhez, válasz maig sem jött arra, közben azonban minden bizottsági tag ajánlott levélben *Szabó Mihály* főispántól meghívót kapott az e hó 28-ik napjára általa kitűzött installáló közgyűlésre.

A béke, a legszebb családi ünnepek napjait éltük ekkor, a szép, kedves karácsonyi ünnepek napjait, de nem voltak csendesek e napok, utonutefel mindenki arról beszélt, hogy mi lesz huszonnyolcadikán, mi lesz az installációval. Bizonytalanság, izgatottság űlte meg a lelkeket.

A városi tisztikar értekezletet tartott az ünnep másodnapján. Kimondotta, hogy a közgyűlésen nem jelenik meg, még az erőszaknak sem enged s a városárára nem tüzti ki a közgyűlést jelző nemzeti lobogót. Ugyanaznap hat sürgöny értesítés érkezett a város vezetőihez. A kirendelt kárhatalom érkezését jelentették e sürgönyök. Kétszázhusz katoná, majd négyszázhusz gyalogos, 24 tiszt, száz csendőr, ötvenhat huszár érkezését jelentették.

Szerdán délután megérkezett a katonaság és a csendőrség. Ugy nézett ki a város mintha ostromállapot volna. Ugyanaznap hire ment, hogy *Szabó Mihály* főispán Garamréven s Hegybányán

keresztül érkezik Selmecbányára. Az éjtel Hegybányán tölti. Ott is töltötte a kincstári tanács-teremben, mivel magánember nem akart szállást adni. Utazása nem volt kellemes. Már Újbánya hazafias lakossága illő fogadtatásban részesítette, a vasuti állomáson fekete zászlókkal jelent meg s hatalmas tüntetést rendezett ellene. Garamrévtől Hegybányáig pedig csak nagy akadályokkal ért el. Négy hatalmas torlasz volt az uton, melyeket az új megyefőt kísérő huszárak csak nagy nehezen tudtak eltávolítani.

E torlaszokat fáradszatótan, hazafias kezek emelték. Garamrévtől Hegybányáig több kellemetlenségben is részt vett *Szabó Mihály*nak. A főiskolai hallgatók az ut folytán állandón beszérelték, hazarülőzték, egyik torlaszán majdnem kihúzták a kocsiából s csak a huszárparancsnok erélyének köszönhető életét. Hegybányán újlag megtámadták kocsiját s csak nehezen tudott bemenekülni lakásába.

Csütörtökön reggel. Sűrű, vastag köd űli meg a várost, mint valami sűrű gázsfátyol. A házakon fekete lobogók lengenek, az összes űzletek be vannak zárva. Ajtaikon ez a felírás:

NEMZETI GYÁSZ MIATT
ZÁRVA.

A Hegybánya felől vezetű uton hatalmas gázskapu van, rajta akasztott ember Elöl 60.000 K. van írva mellére.

Reggel hét órákor erős katonai kordon vette körül a városaházát. A kordonon belül nem volt szabad senkinek bemennie csak bizottsági tagoknak, városi tisztviselőknél és akik igazolvánnyal voltak ellátva.

A közönség más reggel hét órákor kezdett gyülekezni, a Szentháromság-tér, a Kossuth-térnek el nem zárt része, az az utvonat, amelyen *Szabó Mihály*nak be kellett vonulnia el volt levep emberekkel, akik elkeseredetten várták az erőszakkal érkezőt.

Ekkor látszott, hogy rendkívül okosság és előrelátás volt a lehető legnagyobb kárhatalomról gondoskodni. Hogy ért nem folyt, hogy a közönségből senkit nem vrt bántódás, azt csak a nagy kárhatalom jelenlétének köszönhetni.

hogyha énekre, csókra vagy édes nevetésre nyilottak a rózsás ajkak, csak egynehány gyöngyfocacska látszott.

A fiatal király heves haragra lobbant a különös kép miatt, mely ellentmondott legdrágább emlékeinek.

Ha a gonosz varázslót, aki őt ily módon keseríti, valahogy kézrekeríthette volna, szörnyű képpen bosszulta volna meg magát. De a varázsló nem volt ott és így egész haragja a képre zudult, melyet szeretett volna lábbal tiporni.

Lassankint kibékült azonban azzal a gondolattal, hogy a hibát ég jóvá teheti. Dologhoz látott tehát s hű emlékezetéből festve, minden pompásan sikerült neki, annyira, hogy néhány óra mulva egy rózsás női arc mosolygott felé a vázsonból, égszintű szemekkel és piciny szájakával.

És a király elragadtatással nézegette a képet: igen, ő az. Ilyen volt az ő szeretett, feledhetetlen királynője!

Mídonn azután egy napon a kamarás, kinek meg volt még az szokása, hogy beitenkint a kulcslyukon a király szobájába és így mindent látott azzal az ajánlattal állott elő, hogy tegyen meg királynőnek egy bájos pásztorleánykát, aki mindennap dalolva meg el aablaka előtt és aki nagyon hasonlít az elhalt királynő képéhez, talán még gyönyörűbb annál, a király nem ellenkezett.

olyan igézöt, mint az a pásztorleány, aki lennt nyáját hajtja a legelőre, sohasem látott.

A leányka oly széke volt, hogy azt lehetne hinni, haja aranyozza meg a napot és nem a nap az ő fűrtjét.

Kissé alacsony homloka oly alacsony volt, mint egy félíg nyitott vadrózsa, szeme oly tiszta, mint az ifju reggel, szájakakája oly kicsiny, hogy dalolás közben is csak négy-öt gyöngyfocacska mutatott.

Azonban a király, habár elbájolta őt e látvány, kezével befedte szemét és szégyenkezett, hogy egy pillanatra eltántorodott kedvesétől. Azután letérdelpelt a kép előtt, fájdalomban sirva fakadt és elfelejtette, hogy egy pásztorleányka dalolva ment el az ablaka előtt.

Őh — kiáltott fel — szíven mindig a tied marad, mert nincs hozzád hasonló asszony; új királynőt akarnak, de csak ha hasonmásod élve kerülne elő, határozhatnám el erre magamat.

III.

Megtörtént, hogy a király mikor másnap az elhalt képet nézegette, kínos meglepetésre ébredt. Egyideig gondolkozott, azután így szólott magához: Különös dolog! Nedves ez a szoba? Ugy látszik a levegő rossz hatással van a képrekre. Ez az arckép szörnyű módon elszűtetted. Hisz jól tudom, hogy szeretett királynőm haja nem volt olyan fekete, mint a milyennek most látom. Nem, biztos vagyok abban, hogy nem volt oly fekete,

mint az ébenfa: jól emlékszem, itt-ott aranyszálak játszadoztak benne.

Hála istennek, az újra azaz illatos aranyhaj, mely most már hasonlított a drága modellhez és megújította esküjét, hogy örökké állhatatos marad.

De különös, egy gonosz démon űzhetete vele incelkedő játékat, mert alig teltelt el három nap és újra ki kellett javítani a képet. Ki tette ezt? — kiáltott fel bosszusán — ki merészeli kezét királyi nőm képe felé nyujtani? Honnan egyszerre ez a magos, alabástrom homlok? Hála az égnek, elég jó az emlékező tehetségem, tudom, kicsiny homloka, rózsás volt, mint a félíg nyitott vadrózsa.

Néhány esetvonással lejjebb keríté a hajat az és rózsás színbe fűrésztötte a kicsiny homlokot.

Csak azután nyugodott meg, és szíve repestt az örömtől a kijavított kép láttára.

De ah — a következő napon még rosszabb fordulatot velt a dolog!

Már biztos volt abban, hogy egy szivtelen büvész űzi velé varázst, mert hiszen hogy változhattak volna meg egészen a szemek és a száj?

Nem, sohasem volt a kedvesnek oly sötét szeme, oly tágra nyitott szája, melyből az összes fogak kilátszottak. Ellenkezőleg, mint a hajnál ég, tiszta és kék volt a szeme, melylyel rély édesen tekintett. És szájakakája oly kicsiny volt,

Fél kilenc órákor a főiskolai fiatalság külön installációja kezdődött. Humoros, satyrikus kigúnyolása volt ez a mostani főispáni beiktatásoknak, olyan, amit csak a mi fiatalságunk tud megrendezni.

Ezeknek leírását és lefolyását alább közöljük:

Réggel kilenc óra előtt pár perccel óriási zivajg hallatszót a hegybányai utról. Bekerkezett huszárok és gyalogosok meg csendőrök fedezete alatt egy zárt kocsi, s abban egy haláláspad, reszkető alak, fére tetejéig bundába burkolózva — az új főispán. A Metropol előtt egy tojás repül valahonnan, a levegőt penetráns szag szag tölti el. A tojás egy csendőr szemét érte s erre izgatott, zavaros jelenet következik. Puskák emelkednek a Titi-féle bérházak ablakai fölé, melyekben kíváncsi asszonyok, gyermekek néznek. Egy pillanatra s eldőrdül a fegyver. Egy rendőrtisztviselő közbelépésére az ablakokból hirtelen elmenekülnek és óriási zaj, »hazaáruló«, »gazember«, »bérenc«, »nyomorult« kiáltások között megindult megint a szomorú menet.

A városháza előtt ismétlődött az izgatott jelenet. Itt a Zsemberly-ház ablakaiban levőkre emeltek fegyvert, mivel a közeli tót-templom tornyáról is repült egy tojás rettenetes, fojtó szagú szerrrel megöltve. Csendőr szuronyok fedezete mellett feljutott a reszkető, bundás alak a városháza lépcsőin, de az egetverő, elkeseredett ordítás alig szünt meg s az utca képe nem változott, amíg a városházán volt a főispán.

Rémhírek jártak a közönség között, hogy a városházán két bizottsági tag van elbujtatva, hogy a rendőrfőkapitányt letartóztatta a főispán s más a felizgatott kedélyekben megszülemlett lehetetlenségek.

Szabó Mihály a polgármesteri szobában volt ezadatt. Az előszobában huszontól csendőr, a közgyűlési teremben *Baumgartner* Emánuel lapunk gyorsírója és tudósítója és *Puskás* Jenő a Budapesti Hírlap tudósítója volt.

Bizottsági tagnak, tisztviselőnek hiro sincs sehol.

Kilenc órákor magához rendelte *Szabó* Mihály kinevezett főispán *Horváth* Kálmán rendőrfőkapitányt, a karhatalom parancsnokát és *Loránth* csendőrszázadosát. A főkapitány magával vitte helyettesét *Kuti* István rendőrfőkapitányt is. Ott álltak katonásan az új főispán előtt, aki izgatott hangon jelentette ki: Úgy intézkedem és azt rendelem, hogy a rendőrfőkapitány és a csendőrség parancsnoka a mostani perctől kezdve állandóan oldaltam mellett lesznek, az eskü letételé alatt is, mindaddig, amíg itt tartózkodom. Egyuttal felszólítottam a rendőrfőkapitány urat, hogy ezt a Nyílt rendeletet azonnal köröztesse és írassa alá a nyílt írt urakkal és sürgősen hozzák nekem vissza. A nyílt rendeletet felolvasta, ekképen hangzik:

Nyílt Rendelet!

1. Ács József pénztárnok,
2. Alutann Imre tanácsnok,
3. Arthold Géza tanácsnok,
4. Boleman Ede mérnök,
5. Csányi Ottó főszámvéevő,
6. Horváth Kálmán főkapitány,
7. Dr. Kapp Jakab főorvos,
8. Richter Ede levéltáros,
9. Dr. Széll László tiszti ügyész,
10. Szinyai József polgármester,
11. Sztanecy Miklós főjegyző,
12. Vörös Ferenc th. főjegyző,
13. Zolomy Imre erdőmester és
14. .... közgyám urakat felhívom, hogy a mai nap délelőtt 10 órákor eskütételtem céljából tartandó rendkívüli törvényhatósági közgyűlésen okvetlenül megjelenjenek; mert elmaradásukat nyílt ellenszegülésnek s hivatalos kötelességük, oly megsértésének kell tekintenem, mely

azonnali megfelelő szigorú megtorló intézkedéseimet vonná maga után.

Kelt Selmecebányán, 1905. dec. 28-án.

Szabó Mihály,
főispán.

Horváth Kálmán rendőrfőkapitány szó nélkül átvette a rendeletet s helyettesével együtt távozott a polgármesteri szobából. Átadta a rendeletet Kovács polgármesteri huszárnak, aki azt a tisztviselők között közzétette.

A főkapitány és helyettese a közgyűlési terembe mentek ezután. *Kuti* alkapitány igyekezett rábeszélni főnökét, aki bizottsági tag, hogy adja át a parancsnokságot, s menjen haza, úgy is beteg.

Abban a hiszben volt, hogy enged, és kényszerűségből részt vesz az eskütételten.

Megható és felemelő pillanat következett erre. *Horváth* Kálmán megnyugtatta aggódó helyettesét. Mintha azt mondta volna, amit egyszer a Messiás mondott: Mit féltek kicsinyhitűek!

»En gyáván nem hagyom el helyemet, itt maradok mint rendőr, de az eskütételten jelen nem leszek, mert ettől törvényhatóságom eltűnt.«

Szilárd, férfias szavak voltak ezek, és nagy jelentőségűek, mert ez döntötte el a mai nap sorsát. Bizottsági tag és tisztviselő egy sem jelent meg a közgyűlésen, a főkapitány nem hagyta el helyét, ott volt mint a rendnek őre ezen a nehéz napon s csak ő volt az, akit esetleg kényszeríteni lehetett volna az eskü meghallgatására.

El volt döntve az installáció sorsa; nem hangzik el ma ebben a teremben az eskü!

Szép jelenet volt. Könyvek szűttek a két régi tisztviselő társ szemeibe, amikor kezelt szoritottak. Az erőszívű csendőrtisztek is megindulva néztek őket s viaszaltva mondták: »Uraik lesz még máskép is, jobban is.«

Megérkezett a polgármesteri huszár. Látták, olvasták a tisztviselők a nyílt rendeletet és nem jöttek.

Hej, más nyílt rendelet parancsol ezeknek az embereknek, *Szabó* Mihály uram, az ami önnek nincs, a hazafias érzés!

El volt döntve a mai nap sorsa.

A főkapitányt behívatta újból a főispán. Jó huzamos időn át tartotta magánál. Hogy mi történt ez alatt az idő alatt, azt nem tudjuk, csak képzeltük, de az eredményt tudjuk, azt, hogy *Horváth* Kálmán csak egy lépésnyire sem ment be a közgyűlési termébe s eskü nem történhetett. Eskü nem történhetett, de hogy miért és hogyan nem, azt elképzelték, akik látták a főkapitány feltűnően sápadt arcát, ingatag járását, amint lejtött a városházáról az installáció után, kitálalhatták, hogy nagy izgalmakat kellett kiállania az egyetlen bizottsági tagnak, akinek egyedül volt alkalma szemtől-szembé megmondani, hogy nem.

Tisztelettel emlékezünk meg e félfiaságról és áldozatkészségről, annál is inkább, mert tudjuk, hogy a főkapitány tényleg beteg volt s csak polgártársai és a fiatalóság érdekében jelent meg, holott ő is otthon maradhatott volna.

Izgalmas órákat élt át, s őszintén kívánjuk, hogy különben is beteges levén ne ártsanak meg neki a nap nagy izgalmak.

Tíz óra után megnyílt a polgármesteri szoba ajtaja, kijött onnan a főispán, titkára és *Loránth* csendőrszázados. Bementek pár lépésre a közgyűlési terembe. Nem volt ott egy lélek se. Még a hírlapírók is kijöttek, hogy élőlény se legyen ottan.

A főispán konstatálta, hogy egy bizottsági tag sincsen jelen. *Loránth* százados megerősítette, hogy »*Hiz itt senki nincs*«. Az öreg csendőrök mosolyogtak bajszuk alatt. Sok installáló köz-

gyűlésen volt egytől-másikkal mostanság, illet azonban nem láttak.

Szabó Mihály fölvetette a jegyzőkönyvet az esetről. Rövid, de sokat mondó írat lehet ez. Aki tud gondolkozni, annak sokat mond.

A jelenvolt újságírók megvitték a hírt az utcán váró közönségnek. S a hírre a sok ezer ember levette a kalapját s szanaszét a Szent-háromság-téren, a Kossuth-téren fölhangzott a *Isten áld meg a magyart*. Soha szebb, lélekelőbb perceket nem élttem át. A reggeli kiállított fázó, dűdörgő katonák abbaahagyták az ének alatt az ugrálást, ide-oda lépkedést, s vezényező nélkül *vigyázz* állásban hallgatták a nép imáját. Vajjon nekik mi kommandírozta ezt?

Fél tizenegy órákor a városháza elé állott a kocsi. Pár perccel később megjelent a városház kapujában egy *mozgó bunda* csendőrök között. A csendőrök lövsére készen tartották fegyverüket, de hát a kiabáló, zugó emberek ezreit nincs miért lödözni, az elhangzó szidalmak nem lehet gojlyóval lepuftantani. Oda jutnak azok a reszkető *bundához*, s a *bunda* hallja azt, de nem érti. Nem érti, mert ha értené nyíltan kiállana az elkeseredetten kiabáló emberek elé s azt mondaná: Emberek hazámiai, magyarok! Én is véretek vagyok, magyar vagyok, lemondok s leszek ami voltam, jó magyar, ami eddig volt — *Szabó* Mihály.

Hogy átváltozott volna e szavaira az a rettenetes kép, micsoda egetverő éljenzés fogadott volna, hogy éltettek volna — *Szabó* Mihály.

De a *bunda bunda* maradt, a kép nem változott, a szitkozódás nem szűnt meg, az akasztott ember ott lógott a gyászkapun s huszárok elül, huszárok hátul, csendőrszuronyok között ment a gyászkocsi egy reszkető *bundával*.

Mikor a gyászkapu alatt volt a kocsi, megszólalt a halálhang és a bányászok temetősi jelzője, a klopacska: Tikk-takk, tikk-takk. Ennek szomorú hangjai mellett vonult ki a városból huszárok elül — huszárok hátul csendőrszuronyok között egy *osztrák gyártású bunda*.

Amint kiért a gyászenetet a városból, örömtől zajongó lett s fényes ünnepi dísz öltött a város. Nemzeti lobogók váltották föl a gyászlobogókat, a városházára is kitézték a szép, új trikolor, megnyíltak az üzletek, a fiatalóság, ez a derék, lelkes, drága fiatalóság a közönséggel együtt hazafias nótákat énekelve járta be a várost. *Tassonyi* Ernő főiskolai hallgató tüzes, lelkes beszédet mondott a közönségnek s nem volt a sok ezer ember között senki, senki, akinek szíve ne vert volna hevesebben, akinek szívével ne töltötte volna el valami meleg boldogság.

Beszélt mindenki, valamit, amit látott, mondott mindenki valamit, amit hallott, dicsérték a tisztviselőket s különösen *Horváth* Kálmán főkapitányt. Jól eshetett neki is, hogy túl van a mai nap veszedelmén s a lelki kalvárián, amit átélt reggeli kilenc órától tíz óráig. Kötelességet teljesített, azt mondja ő, úgy van, de azt a kötelességet nehéz időben, nehéz viszonyok közt teljesítette úgy, hogy mindenki tisztelettel adózik érte. Kötelességet teljesíteni, nem érdem, de úgy teljesíteni, amint ő tette, szép, férfias és tisztelet parancsoló.

A fiatalság, amelynek a nap fényes sikerében országnal része volt, este félfiaszónével tisztelte meg, és ünnepelte *Horváth* Kálmánt és a városi tisztviselőket, akik *Szinyai* József kir. tanácsos, polgármester lakásán gyűltek össze. *Tassonyi* Ernő üdvözölte az ünnepeit főkapitányt és a tisztviselőket. Magas szárnyalású, tartalmas hazafias beszédjére a polgármester, majd a főkapitány válaszolt. A polgármester az érdem nagyrészt a fiatalságra hárította és a kincstári tisztviselők és főiskolai tanárok ama részének tulajdonította, akik bizottsági tagok s nem mentek el a közgyűlésre. *Horváth* Kálmán beszédjében kiemelte, hogy ő

kettős köteleességet teljesített ma. Mint rendőrnek, sikerült megoltalmaznia polgártársainak életbiztonságát a kirendelt nagy karhatalommal, ami ha kisebb, könnyen vér folyhatott volna, mint bizottsági tagnak, sikerült teljesítenie hazafias kötelességét.

A fiataloság fölkereste még *Fodor László* dr. főiskolai rektornak, majd *Szevha Gyula* miniszteri tanácsos, bányaigazgatónak lakásait, akiknek személyeiben a bizottsági tagok iránt érzett tiszteletének adott kifejezést.

A fiataloság installációja. Maco a főispán.

Az installációt már jóval megelőző időkben a főiskolai ifjuság felbuzdította a várost. Szarkasztikus, majd erélyes hangu falragaszai állandóan lázban, izgatottságban tartotta; mindig több és több szívet ragadott magával, úgy, hogy mire elérkezett a nagy nap, az egész polgárság lelkes egység volt.

Ma aratot diadal elől munkásai tehát a főiskolai hallgatók voltak. Visszaidevte azt a lelkesülést, mely ezelőtt ötvenhat évvel honvédeinket a halálba vitte, minden tehetségét felhasználta, hogy meghiúsítsa a zsarnok önkénye alatomos meglepetését.

Az installációt megelőző napon, mikor a kormányzó Garamrévől Székácsra felé igyekezett a huszárság kíséretében, a várostól tizenkét kilométernyire levő richnyavai szorosban a még taványra is három helyen, összesen négy barrikádot emelt a megyefőnök elé. A barrikádokat, melyek kövekből, levágot fenyő és vad gyümölcsfákból s több métermázsás tönkökből álltak, a huszárság csak több órai munkával s nagy erőfeszítéssel tudta csak szétbontani. A honfői szívek édes impressziókat lehetett nyerni a barrikádoknál.

Maga a hely történelmi hely. 1849-ben a pánszlávok a honvédek elé emeltek ugyanazon a helyen barrikádokat. Az erre való emlékezés is lelkesített.

Mikor a nyargaló huszárok odaértek, az ifjuság a barrikádokra telepedett. Nem félték. Kézet foghattak volna a huszárokkal. Hangzott a Kossuth-nóta, a Himnusz. Mig az ének tartott, a huszárok szételtek a munkával. Midőn már mind a négy barrikádot szédészdék, mehetett csak tovább a kormánybiztos. A fiataloság futólépésben kísérte egész Hegybányáig, elhalmozva kimondhatatlan mennyiségű és minőségű tárgyalásokkal.

Hegybányán kincstári helyiségbe szállt be, melynek ablakait azonban már jó előre beuzdították. Itt beszédet akart tartani, de az ifjuság azzal a kijelentéssel, hogy «nem vagyunk rá kíváncsiak», nem hallgatták meg. Azzal a bucsuszóval, hogy holnap még találkozunk Selmeceben, a fiataloság hazavonult.

Ugyanitt jeyegyzük meg, hogy a főiskolai hallgatók a katonaságot szállító vonat bejövetelelnek megakadályozása végett a sineket közel egy kilométer távolságban fagygyuval bekenék. A katonáknak le kellett szállni s homokkal behinteni a sineket, mert az erős emelkedéseken nem tudott a vonat feljönni.

Szép jelenet volt a következő is:

Mikor a richnyavai völgyben a torlasz megvolt már, egy szegény tót fuvaros érkezett oda s kétségbeesve nézte, hogy mikép jut ő azon keresztül. A jó fiuk megszánták a szegény tót emelt, egyet gondoltak s lovastul, kocsisul át-emeltek a torlaszon. Az csak ámul-bámult. Magához tértették egy butykos jó pálinkával. A szegény tót ember hálálkodik kívánta, hogy áldja meg az Isten a fiatal urakat, meg azt is, amit akarnak.

Hát meg is áldotta.

Szerdán is egész éjjel talpon volt az ifjuság. Titokban megcsinálta a gázskaput; be akarta falazni a városház egyetlen kapuját is, ez azonban nem sikerült.

A nagy napon reggel, amikor a városházat a katonaság elzárta, s amikor ezrével kezdett a kordonkívüli helyeken gyülekezni a nép, a város alsó részéből étkelen dobollással és gunyhóhobba között vonult föl a főispáni installációt parodizáló menet. Elül két főiskolai hallgató ment nagydobbal, cintányérral és kisdobbal. Utána baktatók számaron, kivont fakardal a karhatalom vezetője. Követte ezt egy ló és egy számár által vontatott selmecebányai üdvözlő viharügy, mint a karhatalom zöme, hozzávaló és stilszerűen öltözött tüzérekkel. Az utánajövő kocsiiban biggyeszdedett a város nevezetes két kretinjé: a helyi cigánybanda számalmas bőghőrdözői: a két Macó. Egyik ciinderben a főispánt képviselve, a másik zsentriöltözékben a titkár szerepét játszotta.

A kocsi körüli karhatalmat vállukra akasztott seprőkkel, megfordított sapkájuk mellett fityegő tollseprővel ékes főiskolai hallgatók képviseltek.

A szűk utcákon hullámzó néptömeget hahotái között vonult föl a menet, megkacagatva még a kirendelt katonaságot s annak vezetőit is.

S míg a megyefőnök odafent a város üres-ségől kőngő kögyüzi termében szorongva várt a meg nem jelent törvényhatósági bizottsági tagokra, addig a gyumenet alig nyegen lépésnyire a városházától, a kordon álló katonaságtól pedig egy-két lépésnyire gugyorgó zöldségárus deszkabódéja előtt megállapodott, amelyet a főiskolai ifjuság már előző napon: «Ezen lakás a főispán részére 27. és 28-ára le van foglalva» fölírása torzképpel ellátott.

Már előbb a két *Macó*val szemközt ülő főisk. hallgató, aki az egyedül megjelenő megyeztegetett törvényhatósági tagot jelképezte. Tótos dialektussal beszédet intézett a piacon szorongó néphez, melyben keserű gúnnyal fakadt ki a megyefőnökök installáló módszere ellen, s a szorongó tömeg zajos hahotája közt azt bizonyította, hogy az a hatszáz szuronyra támaszkodó megyefőnökök installációja csak komédia, és a viharügyival, seprőkkel és számakkal meg *Macó*kkal ékes installáció az igazi.

A két *Macó* és titkára pálinkás üveggel s poréccal a kezükben a közönség tomboló kacaja közben nagyon szeszszagu beszédet mondott, melyekben megköszönték az óvációt s igérték, hogy a város javát a törvény korlátai között mindenben elő fogják mozdítani, s hogy bár hatvan ezer korona nyomja is a zsebéket, a polgári és hazafiai becsület, nem fogják kísértetbe hozni, — s végül, hogy mindig kimondják a becsületes szót s kérnek egy liter pálinkát.

Most került a sor a főispáni eskütelételeire. A főispánt és titkárját a *Macó*kat a seprővel follegyvezert karhatalom az egyedül installáló biz. tag, a kinek hála Isten a városházi installációnál — dicsegtetikre a hazafias biz. tagoknak — komoly alakja nem volt — a kofabódé elé kísérté. A főispán a megjelenő biz. tagot tiszteletbeli városi főjegyzővel nevezvén ki, a menyébéli nagybőgőre letette esküjét.

Az utcai installáció hangjai felhatottak a trvhatóság terme mellett levő polgármesteri szobába, a honnan egyéb teendők hiányában a kormánybiztos és titkára is végignézték az egész parodizált installációt.

Az érdeklődés a bódé körül tolongó népről átragadt a karhatalom tisztjeire is, és lejjebb sompolyogva nézték végig az egész jelenetet.

A Szentháromság-térre vonult ezután a menet, hol a beiktatott főispán és titkára komikus dikcióival, meg egy dobokkal, cintányérral, sipokkal s tülkökkel csapott étkelen lármával parodizált ünnepi térézvelel mulattatta a városházi installálás kimenetelét váró óriás néptömeget.

Mikor a *veszkető bunda* elhagyta a várost, s amikor a gázszlobogókat mintegy varázsszóra

a nemzeti színek váltották föl, az egész menet a gázskapu alá vonult, hol a «megvesztegetett» biz. tag eleinte tréfásan folytatta a paródiát, majd hirtelen: «legyen vége a komédiának» kijelentéssel lelkes, hazafias szónoklatot tartott a *Macó* kocsiájából, melyben hazafias lelkesedéssel a közönség zúgó éljenzése s tomboló lelkesedése közepette emelte ki az esemény nagy jelentőségét.

Ezután a közönség menetté alakulva, zászlókkal, zenezóval járta végig a várost. Utközben *Herrmann Miksa* főiskolai tanár lakásánál megállott. itt *Herrmann Miksa* elismerő, lelkes hazafias beszédet mondott.

Innen a honvédszoborhoz vonult le a menet, ahol újból *Tassonyi Ernő* tartott a hazafiságtól izzó, lelkesítő beszédet.

Az utcák csak késő délután nyerték vissza rendez, hétköznapi köpiéket.

Tisztviselek értekezlete.

Délután négy órára tanácsülést hívott össze *Szinyai József* királyi tanácsos, polgármester, melyre meghívta azokat a tisztviseleket is, akik a törvényhatósági bizottság tagjai.

Megható, ünnepélyes csendben, komolyan ültek a városatyák az ősi tanásteremben, amelyben sok fontos ügyet tárgyaltak. Fontos volt a mostani tárgy is.

Szinyai polgármester ünnepléses, komoly hangon nyitotta meg az ülést. Meghatva mondott köszönetet a tisztikárnak, de különösen *Horváth Kálmán* főkapitánynak, aki komoly kötelességi teljesítése közben egyedül volt kénytelen átléni a mai nehéz napnak minden nehézségét, keserűségét s aki a legényesebb bizonyosságát adta férfiaságának s hazafiságának. Fölkérte *Horváth Kálmán* főkapitányt, hogy mivel egyedül volt jelen a lefolyt jelenetekenél, adja elő tapasztalatait.

Horváth Kálmán főkapitány előadta, hogy mint jelenleg a főispán hívására, mint hivta ez fel őt, hogy mint karhatalom, megjelenésével tegye lehetővé az eskü letetését. Előadta aztán, hogy *Szabó Mihály* a következőket üzeni a polgármesternek és tisztikárnak:

«Belátja ugyan nehéz helyzetűket, de egyuttal, tekintve e tisztikar magas műveltségét, feltevez náluk anyai előrelátást és tapintatot, hogy a jövő talánapra kitűzendő közgyűlésen módját fogják találni, hogy a király akaratának érvény lesz szereshető úgy a város, mint a tisztikar érdekében»

A polgármester kijelentette, hogy az üzenetet tudomásul veszik s ezzel a tanácsülés véget ért a polgármester és a főkapitány életésével.

Epizódok.

A nagy napon sok kedves epizód is játszódott le.

Egyik utcasarkon két egyszerű öreg asszony nézte, bámulta az eseményeket. Mikor látták, hogy a fiataloság s a tenger ember kocsihoz, étketi a cilindres *Macó*t, fel-sóhajt az egyik: Pre pána Baha, ki hitte volna, hogy a *Macó* egyszer győzni fog a másik főispánnal szemben. Azt hitte szegények, hogy képviselő választás van s *Macó* a győztes.

* * *

Hire járt a *Szabó Mihály* esüfos kudarcá után, hogy elcsappák a tisztviseleket. Egy szegény majonos gazda oia ment egyik tisztviselelőhöz s vizsgáltta, hogy ne féljen, majd egy kis krumplival s tejjel ellátja ő a házat, amíg az Isten étketi

* * *

A karhatalom egyik képviselője bámulta azt, hogy minő találekonyoságot, ügyességet fejtenek ki a fiatalok, mintha ezek ördög bujt volna mindenikbe.

«Nem ördög van azokban, de ha szerezteret, mondá e sorok írója.»

* * *

Egy apa kis fiának magyarázta a gázskapu alatt, hogy az a lógó alak a főispán.

A kis fu sajnálta a főispánt, mert fájjat a nyaka, a min lóg.

Nem fájj az annak, kis fiam, mert ninesen tolke.

Bizony nines!

* * *

Egy szegény vak koldus kérdi valakitől, hogy miért van olyan láрма és kiatlás.

Magyaraczar nekí, hogy az új főispánt fogadják így. — No annak se szeretnék a bőrében lenni.

Szabó Mihály! ezt egy nyomorék, vak koldus mondotta.

Macó, az installáció alkalmával, tudvalegleg részeg volt
Mánap kijózanodván, kijelentette, hogy állásáról lemond.

Üdvözlések.

A fővárosi lapok mindenike nagy elismeréssel emlékeznek meg városunk közönségének hazafias eljárásáról. Az ország hírt véve a selmecebányai installációról, igen sok üdvözlést érkezett lapunk szerkesztőségéhez, a polgármesterhez, és főkapitányhoz.

Néhányat közlünk ezek közül:

Páratlan hazafias tettükért melegen üdvözlük a selmecebányai polgárságot

a nagykárolyi polgárok.

Ipolyság. Hazafias és eredményes eljárások előtt meghajlik

Sághi.

Párkányvána. Leborulok a tisztikar és ifjúság hazafisága előtt. Szívben, lélekben veletek

Lits Gyula.

Az alkotmányt lelkesen védő polgárságot hazafias örömmel üdvözlük

a nagykárolyi piaristák.

Hontvármegye törvényhatósági bizottsága a tegnapi Szabó-féle kudarc alkalmából siet kifejezést adni örömeink és büszkeségének a felett, hogy Selmec- és Belsőbánya sz. kir. város törvényhatósága földrajzilag Hontvármegyéhez tartozik.

Atispán.

Sídfők. Hazafias bátor magatartásukért fogadják őszinte nagyrabecsülést és hazafias üdvözlőketnek. Sok ily derék magyar ember kelne szegény magyar hazánk alkotmányának megvédésére. Isten éltesse Önöket. Több ellenzéki érzelmi sídfők polgár nevében *Podor Ignác.*

Helyreigazítás.

A fővárosi lapok megemlékezvén a selmecebányai installációról, a legtöbb újság közli azt, hogy a főkapitány és alkaptány kardjukra tüve, vagy kardjukat kirántva kijelentették a főispán előtt, hogy ha erőszakot alkalmazna, ők is erőszakhoz nyúlnak. Egyikük sem akarván meg nem történt dolgunkat dicsékedni s azok dicsőfényében sütkérezni az összes pesti lapoknak a következő nyilatkozatot küldötték be tegnap.

Nyilatkozat.

»Az igazság érdekében kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy becses lapjánk í. évi december 29-ki számában közölt »selmecebányai installáció« című cikkének reáent vonatkozó része, hogy mi »erősök ellen színtelen erőszakot alkalmazunk t. i. oldalfegyverünköz nyúlunk« a valóságnak meg nem felel, mert ellentünk **Szabó Mihály** főispán erőszakot nemcsak hogy nem alkalmazott, de ezt kilátásba sem helyezte.»

Selmecebányán, 1905. évi december 29.

Kuti István, s. k. *Horváth Kálmán,* s. k.
rendőrfőkapitány. rendőrfőkapitány.

KÜLÖNFÉLÉK.

Előfizetőinknek, olvasóinknak és munkatársainknak boldog újévet kívánunk!

— **Személyi hír.** *Szinyai József* kir. tanácsos, polgármester ma két-három napra a fővárosba utazott.

— **Eljegyzés.** *Moesz Izabellát,* néhai *Moesz Géza* volt ügyem tanárnak leányát karácsony napján eljegyezte *Frank Deszö* felsőlövői birtokos.

— **Házasság.** *Podhradszky* Lajos a rimamurány-salgótarjani bányá-részevnyártársaság főmérnöke a jövő szombaton vezeti eltarhoz *Heinze* Katát, *Heinze* Hugó országgyűlési képviselő leányát Budapestben. — *Nyári Béla* a debreceni református kollégium tanára január hó 2-án köt házasságot

ságot *Fizély Rózával,* *Fizély* Károly polgártársunk leányával.

— **Karácsonya-ünnepély.** Bankán az iskolás gyermekek részére karácsonya állítottak fel az iskolában, ahol szép ünnepély kíséretében lett a szegény tanulóknak átadva. Mult vasárnap délután három órák a városi iskola természetben a kintluka majdnem összes lakójának a jelenlétében lett megtartva az ünnepély a következő műsorral: Az iskolás gyermekek körülállva a karácsonyfát, örömteljes arccal énekeltek a »Dicsőség« kezdetű éneket. Az ének vezérelve *Némann Géza* ev. tanító megható beszédet mondott; utána pedig *Krieger Margit* VI. oszt. tanuló szavalta el elég magyaros kiáltással a »Karácsonya« című verset. Szavaltatá »Mennyből az angyal« ének követte, mely után *Színhely* Nándor V. oszt. tanuló szavalta Prónai Antalnak »Názáreti fiúk« című költeményét. Tiszta, magyaros és hangulatos előadásért dicsőreletem érdemel. Ezután »Pásztorok« kezdetű ének következett. Végül *Csorba Ödön* tanító szép beszéd kíséretében bezárta az ünnepélyt és kiosztotta a gyermekek közt a karácsonyban levő apróságokat. Szép volt az ünnepély, de ennél szebb azon nemeslelkű emberek tette, akik kegyes adományokkal sok gyermeknek megdicsézték a karácsonyestjét és letöltötték a nyomorúság könnyeit, azért ezen nemes cselekedetükért a jó Isten áldja meg minden lépésüket!

— **Barsmege** új főispánja. Bars vármegye lemondott főispánja *Kazy* János helyére *Sényi* Kálmán anyakönyvi felügyelőt nevezte ki a királyi Bars vármegye főispánjává.

— **Az installáció haszna.** *Vykovápl* János fényképész igen sikerült fénykép felvételeket csinált e hó 28-án a főispáni installációkor. Hogy annak a nevezetes napnak valami anyagi haszna is legyen, kijelentette a derék és hazafias fényképész, hogy e képekől befolyó tiszta jövedelme az ifjúság kör Öthön-alapja javára ajándékozza. Felkérjük a hazafias közönséget, hogy minél többet vásároljanak e képekől hálából az ifjúság iránt, amely ifjúság áldozatkészséghez, hazszeretethez olyan páratlan jelét adta az installációs napon.

— **A szentantali óvoda karácsonyi ünnepélye.** Igen szép karácsonyi önnepélyt rendezett a szentantali óvónó *Winter Gizella* főnök hó 17-én a közösi »Vám« fogadó nagytérképében. Az ünnepély, melyen az egész közösi intelligenciája részt vett, finnyessé tette a művésziessen díszített karácsonya s kellemessé pedig az óvónó szeretetteljes fellépése. valamint apró növendékeinek szép magyarsággal előadott versei. Az óvónó az ünnepélyt tanusított tapintatos eljárásával a közösi s buzgósgával pedig, melyet a magyar nyelv terén kifejtett, előjáróinak szeretetét nyerte meg.

— **Cipészipartársulat.** A selmecebányai cipész- és csizmadia iparosok karácsony másodnapján alakították meg ipartársulatukat. A gyűlésen, melyen a cipézmesterek majdnem teljes számban résztvettek, előlékt Csernák Györgyöt, alelnökké Baranka Józsefet, pénztárossá Bánik Lajost, jegyzővé Burdács Pált, ellenőrrékké Palancsányi Jánost és Lövy Edét választották meg. Választmányi tagok lettek: Burda János, Czimra János, Flóro János, Javorek András, Reiner Armin, Treiter János és Zsulfa Károly; pótagok: Csesznák József, Kozák Lajos, Mráz Mátyás, Zuhorjánzky István és Zajac János. Az alakult után kimondotta a társulat, hogy tekintettel a bórurak folytonos drágulására a cipőruk árát 20 százalékkal felemelik, a gyári cipők javításának árát pedig 30 százalékkal emelik. Az iparigazolvány nélkül dolgozó zugiparosok ellen az iparhatóság védelmét fogja kérni az ipartársulat.

— **Erdőgazdaság szociális alapon.** E című *Elek István* m. kir. főerdész Borsod, Gömör és Hevesvármegyéek erdészeti gyűlésén felolvasást tartott s esen felolvasást röpirat-alakban is kiadta. A csinos kiállítású kis füzetke mindvégig érdekes tartalma. A szerző abban igen érthetően magyarázza meg, hogy a tulajdonjognak az erdőre, mint magánjogi tárgyra való kiterjesztése elhibázott; következményében káros az ország közérdekeire. Bizonyítja, hogy az erdő nem lehet magántulajdon, hanem fontos közgazdasági hivatásánál fogva köztulajdon, az ország, a nemzet közvagyon. Kimutatja, hogy a nemzet ezen közvagyonát a jelenlegi tulajdonosok nem mivelik az ország munkás és szociális érdekeinek szemeltartásával, azt önző magánérdekeik kielégítésére kizsarolják, elfecsérik. Mindezek után javasolja, az erdő meg ezer birtokos között szétosztott erdők a törvény kötelező erejével esmét egyesítessenek s az erdőbirtokosok szövetségét adassanak át tulajdonjogilag, s az eddigi birtokosok pedig részjegyekkel kártalaníttassanak, mely részjegyek arányában az erdő jövedelméből osztaleket huznánek, sőt egyes természetben élvezett haszonvételeket, mint a legeltetést, vadászatot stb. ezen részjegyek alapján is élvezhetnék. Az igen érdekes kis füzet 1 koronáért kapható *Joerges A. özv. és fia könyvkereskedésében Selmecebányán.*

NYILT-TÉR.

E rovat alatt közlöltekért nem felelős a szerk.

Mélyen tisztelt kedves vendégelmeink, jó barátaink és ismerőselmeink **BOLDOG ÚJ ÉVET KIVANOK** s köszönettel mondom eddigi szives pártfogásukért és kérem további szives látogatásukat.

Selmecebánya, 1905. december 31.

Legmélyebb tisztelettel

Ács Ferenc,
Hungária szállodás.

Válasz!

Szél László doktor nyilatkozata túl haladja mindazt, amit vakmerőség név alatt ösmertünk. Ezt az urat, aki közhivatalkos, az ipolysági törvényesék, a B. P. 221. §-ának 1. pontja alapján nem bocsátotta esküre, a hivatozott szakasz így szól: »*A tanu megeskétséje mellőzendő: I. ha ellene gyanu forog sem az iránt, hogy a büncselekmény, melyre néve kihaltatják magá követte el vagy annak részére üllölög bűnpártolójá, vagyon gadjója.*«

Egyébként a főtárgyalás során a főtárgyalási jegyzőkönyv tanuságaként a kir. vádhatóság képviselője félre nem magyarázható világszággal adott kifejezést annak a szándékának, hogy a feleremilt *sulyos gyanu okok alapján vádat fog emelni Szél László doktor ellen.* Az alaki törvény intézkedési erre ott nyomban nem adtak módot.

Ezen állításaim igazolására hivatkozom a főtárgyaláson jelenvolt 12 tanura. Ezen urak tudják, hogy a közvád képviselősem eljárt kir. ügyész a szemesbesítések, tanu vallomások folytán megváltozott tényállás hatása alatt inditaitva érezt magát indítványában azon előterjesztéssel élve, hogy tekintettel arra, miszerint Szél László doktor ellen vádat emelni kíván, a kir. Törvényszék intézze a tiszti ügyészhez azon kérdést beleegyezék-e abba, hogy az ellene teendő vádindítvány a minenkkel együtt tárgyalatsekk. Ezt az indítványt a kir. Törvényszék a mint az a főtárgyalási jegyzőkönyvből kétségtelenül kitűnik, azon indokollással utasította el, hogy a vádhatóságnak van módja Szél László doktor ellen külön uton eljárni.

Ezen urak szegyenkezve látták, hogy Szél László doktor, Selmec-Belsőbánya szab. kir. városi községnek *még ma is hivatalban levő tiszti ügyészé* miként roskad össze a terhelő tanuvallomások sulya alatt és valószínűleg visszamelekedtek néhai Goldstücker Márk dr. volt városi ügyész azon. most már mindenki által helyeselt szavaira *„még sem való Selmec és Belsőbánya városi község tiszti ügyészéül oly egyénet megválasztani, kit a balassagyarmati ügyvédi kamara polgári halálra ítél akkor, midőn őt hosszabb időre az ügyvédi vagyokorlattól feljégszesztette.»*

De a mi késsik, nem mulik. Az óvatos büntösek csak akkor szabad a markába nevetni, ha teljesen biztosnak érzi magát a büntető következményektől. Ez meg nem áll Szél László dr.-ra. Még oka van remegni. Ennyit válaszul nyilatkozatára.

Tisztelettel

Weisz Adolf.

HIRDETÉSEK.

Kubinyi Ferenc után maradt **Lővölde-utcában két ház és két magykert szabadkézből eladó.** — Bővebbet megtudhatni *Pasch Kristófné* háztulajdonosnénál lakik **Vöröskuti-utca 48. III. kerület özv. Burdács Katalin-féle házban.**

Újévi levelezőlapok

— nagy választékban —

Joerges Á. özv. és fiánál.

Árverési hirdetés.

A selmecebányai 294. sz. tjkvban Longauer Kálmán dr., Kornélia, Mária, Augustia és Béla tulajdonát felvett 84. II. számú ház **1906. január hó 18-ik napján d. e. 10 óra-kor** a selmecebányai kir. járásbírótság telekkönyvi hivatalában megtartandó bírói árverésen el fog adatni.

Selmecei takarékpénztár.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratott, ingyen és bérmentve kapható a szabad, hatvány gyógyszerzet által Majna, Frankfurt.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Zsigmond-utca 64. szám alatt a Zlinszky-féle ház (a felső gyógyszer-tartár mögött) I. emeletén. (bemenet a Kórház-utcai részen) levő szabó műhelyemben a mai kor igényeinek megfelelő

szép angol szabású úri öltönyöket készítek a legjobb és legelőzékenyebb kiszolgálás mellett.

Elvállalok mindenem **férfi ruha tisztítását, javítását és vasalását.** továbbá selyemszövet és batizst **női ruha tisztítását** tinta, rozsdá vagy zsírpecsétől. Igyekeztem oda fog irányulni, hogy gyors és előzékeny kiszolgálás mellett kiérdemeljem a nagybecsű közönség pártfogását.

Tisztelettel

Porubszky Imre
férfi-szabó.

Köhögés!

Aki ezt figyelembe nem veszi, bűnhődik saját testén!

KAISER-FÉLE
MELL-CARAMELL

A HÁROM PENYŐVEL

Orvosiilag kipróbált és ajánla köhögés, rekedtség, hurut, elnyalkasodás és torokkataris ellen

4512 közigyjzőilig hitelesített okirat elege bizonyítja, hogy a mit igérnek, azt be is tartják.

Csomagja 20 és 40 fillér.

Kapható: **Márkus M.**
cukrászatában Selmecebányán
Deak Ferenc-ut. 7/1. saját ház.
Alapítottat 1890-ban.

A málnási „SICULIA” (székely)

ARTEZI GYÓGYFORRÁS

bikaronaftóban és konyhasóban a világ legdusább

— természetes alkalikus sós —

SAVANYÚVIZÉT

Korányi, Kétly, Rigler, Vámosy, Tauszk, Hirschler, Genersich, Irsai, Onodi, Polátsék stb. hírneves egyetemi tanárok és speciálisták **gége, torok, legéső, tüdő, tyúg, nyomor, bél, vese, máj és hólyag-bántalmaknál**, különösen ezeknek heveny vagy idült hurutos megbetegedéseinél minden eddig ismert ásványviznél jóval hatásosabbnak minősítették.

Páratlan nyálkaoldó és étvagygerjesztő!
A gyomorerést azonnal megszünteti!

Kezező-tulajdonos:

„SICULIA” Részvénytársaság Málnás-fürdő
Háromszék vármegye

Főraktár Budapest: Lux Mihály IV. Múzeum-körül 7.
Kapható Selmecebányán **Ernst Zsigmond** fűszerkereskedésében.

Körmöcbányán **Gazdik János** gyógyszerüzében.
Léván **Engel József** kereskedésében.

Kérjük a „SICULIA” névre figyelni!!

Fényképészeti gépek és kellékek

első és mindig friss minőségben
(hiteles képes egyéneknek részletes fizetésre is)

Kaphatók: Joerges Ágost özv. és fiánál
Terasseon.

Nincs többé iszakosság!

Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszcs italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A Cozapor többet ér, mint a világ minden széleszede a férfiakodásról mert csodálatosan ellenszenvet tesz az iszakosnak a szeszcs italt. A Coza oly esendően és hitosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudnia nélkül adhatja és az illető megcsók nem is sejti mi okozta javulását.
Coza a családok ezreit bekérte ki ismét, sok ezer férfi a szeszcsen és leostóltságtól megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra, és szerencséshez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a Cozapor tulajdonosa, mindazoknak kik kívának egy próbát adogat díj és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhesen hitte hatásáról. Kezeskedünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 171. SZ.

Vágja ki ezen szelvényt és küldje meg ma az intézetnek. (Levelek 20 fillér levelezőlapok 10 fillérről bérmentesítendő)

COZA INSTITUTE

(Dept 171)

62, Chancery Lane,
London, Anglia.

5 kor. és több napikereset.

Házimunka-kötőgép-társaság.
Keresetek mindkét nemeteli egyének gépünk való kötésre. Egyszerű és gyors munka egész éven, otthon végezhető. Nem kell előkészütség. Tüveltség nem határoz, a munkát mi adjuk el.

Házimunka-kötőgép-társaság

Thos H. Whittick és Tsa

Prága, Petersplatz 7—338.

Aki kitünőétvágyfokozó
asziali italt óhajt,

Aki gyenge, lábbadozó

Aki ideges álmatlan.

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat.

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében a kitünő hatásának elismert és rendkívül tartós

HERCULES

maláta tápsör
különlegességet inni.

Ö
Kellemes ízű és rendkívül tartós, nem romlik és sokáig eláll.

Kapható minden nagyobb csemege és fűszerkereskedésben, kávéházban, vendéglőben és a **Hercules Sörüzede** szétküldési telephelyén
BUDAPEST, VII. Bethlen-tér 3

Telefon 63-67. sz. Árjegyzék ingyen. Vidékre postán küldünk 5 kilogramm próbaküldeményt (6 üveg) utánvéttel.

Főraktár Selmecebányán:

ERNST ZSIGMOND fűszerkereskedésében.

Kolbász!

Debreceni kolbász azonnal ehető vagy főzni való 184, pörkölt bőrű szalonnák elrendőrt zsírnak 144, sós felér vastag 136, vékony 136, füstölt vastag 144, vékony 140, debreceni paprikás szalonna 176, pácolt foglagnyomas paprikás szalonna 200, pácolt bősös sonka, karmonadtól, oldalsal —, pácolt sovány szalonna nélküli sonka, karmonadtól, oldalsal 100 fillér. A fontai árak szállítólétele és csomagolása ingyen. Elsőrendű házi zsír 156 Hozzá szelecnők: 5 kgros 110, 10 kgros 140, 25 kgros 280 Tormászvirslí párja 10 f, 50 pár vételnél 8 f Szalvaladé drbja 10 f, 50 pár vételnél 8 f. Az árak fillérben értendők. Árúim Árai, melyek gyakran változóak, e helyen minden számban „Értelbász” cím alatt találhatók.

Szállítja: **BALCZÁR KIVITELI ÜZLETE**
NYIREGYHÁZA.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle radioaktív

Használata valódi áldás gyomorbajosoknak és székszorulásban szenvedőknek. Csedálatos gyogyerejét az igmándi víz radium-tartalmának köszöni, amely tudományos alapon egyedül ezen forrásban lett felfedezve, miért is bevásárlásnál össze nem tévesztendő a közönséges keserűvízzel. — Főzsküldeés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. Kapható Selmecebányán: a gyogyárakban és Ernst Zsigmond fűszerüzletében. Kis üveg 30 fillér, nagy üveg 50 fillér. — Az egyedüli természetes keserűvíz, amely kis üvegben is kapható.

Nyomatott Joerges Ágost özv. és fia könyvnyomdájában Selmecebányán, 1905